

Lausunto

16.9.2016 194/01/2016

Oikeusministeriö

oikeusministerio@om.fi

Viite: OM 25/41/2015 OMO17:00/2015

Asia: Uudelleenlaaditun maksukyvyttömyysasetuksen edellyttämät
lainsäädäntömuutokset

Oikeusministeriö on pyytänyt konkurssiasiamieheltä lausuntoa työryhmämietinnöstä Uudelleenlaaditun maksukyvyttömyysasetuksen edellyttämät lainsäädäntömuutokset (OM:n julkaisu 31/2016). Konkurssiasiamiehellä on ollut työryhmän jäsenenä mahdollisuus vaikuttaa ehdotusten sisältöön. Lausuntoni esitän kunnioittaen seuraavan.

Yleistä

Maksuton ja kaikkien saatavilla oleva konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri, joka sisältää myös tietyin edellytyksin tietoja yksityishenkilön velkajärjestelystä, on hyvin perusteltu uudistus. Tietosisällön laajentaminen on myös kannattavaa. Kotimaisen konkurssi- ja yrityssaneerausrekisterin liittäminen yhdistettyyn Euroopan oikeusportaaliin parantaa erityisesti ulkomaisen velkojan mahdollisuuksia ottaa osaa Suomessa vireillä olevaan insolvenssimenettelyyn. Vastaavasti kotimaisten velkojen mahdollisuudet seurata ulkomaisia maksukyvyttömyysmenettelyjä paranevat.

Uudistuksen yhteydessä olisi jatkossa hyvä tarkemmin kartoittaa mahdollisuuksia hyödyntää esimerkiksi konkurssiasiamiehen toimiston ylläpitämästä Kosti-tiedonhallintajärjestelmästä saatavia tietoja ja sen käytettävyyttä suh-

Konkurssiasiamiehen toimisto

The Office of Bankruptcy Ombudsman

Ratapihantie 9
00520 HELSINKI

Puhelin
Faksi
Sähköposti

029 566 5111
029 566 5110
etunimi.sukunimi@oikeus.fi
www.konkurssiasiamies.fi

teessa yleiseen konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteriin. Esimerkiksi ulkomaisella velkojalla ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta käyttää Kosti-järjestelmää, koska palvelun käyttöön tarvitaan suomalainen y-tunnus.

Saatavien ilmoitusmenettelystä

Suomalaisessa konkurssikäytännössä on erotettavissa kaksi saatavien ilmoitusvaihetta. Saatavien ilmoittaminen menettelyn alettua liittyy saatavien merkitsemiseen pesäluetteloon ja saatavien valvonta liittyy puolestaan oikeusvaikutuksiltaan merkittävämmän jakoluetteloehdotuksen laatimiseen. Maksukyvyttömyysasetuksessa velkojia pyydetään ilmoittamaan saatavansa yhdellä määrämuotoisella lomakkeella, mikä on käytännössä sama asia kuin suomalainen konkurssivalvonta. Velkojalla on mahdollisuus käyttää omassa ilmoituksessaan myös vakiolomaketta, mutta tämä ei ole pakollista.

Mietinnössä todetaan, että pesänhoitajien ja selvittäjien tulee olla tietoisia määrämuotoisen lomakkeen käytön pakollisuudesta (s.26). Perusteluissa voisi vielä tarkentaa, mitä seuraamuksia lomakkeen käyttämättä jättämisestä on.

Siirtyminen konkurssimenettelystä saneerausmenettelyyn

Mietinnössä esitetään yrityssaneerauslain 24 §:n 3 momentin muuttamista siten, että päämenettelyn selvittäjä voi hakea asetuksen 51 artiklan mukaisesti velallisen sekundäärimenettelyn muuntyyppiseksi asetuksen soveltamisalaan kuuluvaksi menettelyksi. Asetuksen 51 artikla edellyttää, että tämä on kansallisen lainsäädännön edellytysten mukaan mahdollista.

Siirtyminen esimerkiksi konkurssimenettelystä yrityssaneeraukseen edellyttäisi yrityksen maksukyvyttömyyden uudelleen arviointia. Käytännössä konkurssiin asetettu yhtiö on konkurssilain 2 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan muuten kuin tilapäisesti kykenemätön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä. Tällainen pysyvä maksukyvyttömyyden tila on yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan menettelyn esteperuste. Eli konkurssiin asetetun yhtiön maksukyvyttömyys on jo kertaalleen todettu niin pitkäkestoiseksi, ettei yhtiö

todennäköisesti ole saneerauskelppoinen. Yhtiön siirtyminen konkurssimenettelystä saneerausmenettelyyn lienee kaikissa tilanteissa vaikeaa, minkä vuoksi säännöksen tosiasiallinen merkitys jäänee vähäiseksi.

Pesänhoitajan ja Oikeusrekisterikeskuksen velvollisuuksista

Konkurssilain 15 luvun 8 §:n 3 momentti velvoittaa pesänhoitajan lähettämään Oikeusrekisterikeskukselle sekä ennen valvontapäivää että sen jälkeen pidettävän velkojainkokouksen tiedot. Tämä on hyvä ja perusteltu velvoite. Ehdotettu konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annetun lain 4 §:n 3 momentin 3 kohta velvoittaa kuitenkin Oikeusrekisterikeskuksen lisäämään ainoastaan ennen valvontapäivää pidettävän velkojainkokouksen ajan ja paikan rekisteriin.

Näkemykseni mukaan konkurssimenettelyn asianosaisten kannalta myös tieto muusta kuin valvontapäivää ennen pidettävästä velkojainkokouksesta olisi tarpeellinen. Mikäli tiedon kirjaamisesta rekisteriin ei aiheutuisi merkittäviä lisäkustannuksia, tiedon sisällyttämistä rekisteriin tulisi vielä harkita.

Jos tietoa kaikista Oikeusrekisterikeskukselle ilmoitetuista velkojainkokouksista ei merkitä rekisteriin, herää kysymys, mitä ORK tekee tiedolla valvontapäivän jälkeen pidettävästä velkojainkokouksesta. Tuolloin voisi harkita, voisiko pesänhoitajan ilmoittamisvelvollisuuden ORK:lle tältä osin poistaa. Tämä voisi tapahtua konkurssilain 15 luvun 8 §:n 3 momenttia täsmentämällä esimerkiksi siten, että pesänhoitajan ilmoitusvelvollisuus velkojainkokouksesta koskee ainoastaan ennen valvontapäivää pidettäviä velkojainkokouksia. Korostan kuitenkin, että tieto muustakin velkojainkokouksesta olisi asianosaisille tärkeä.

Nopeutettu saneerausmenettely ja siitä kuuluttaminen

Yrityssaneerauksesta annetun lain 92 §:n perusteluissa on vielä täsmentämisen tarvetta. Perustelujen mukaan ”Käytännössä nopeassa saneerausohjelman vahvistamismenettelyssä ei ole nykyisinkään toimitettu kuulutusta, jolloin voimassa oleva 91 §:n 2 momentti on soveltunut.” Tämä pitää paikkansa ns.

Nopsa-mallin saneerauksissa, mutta arviomme mukaan suurin osa 92 §:n mukaisista nopeista saneerausohjelman vahvistamisista on tapahtunut lain pääsäännön mukaisissa menettelyissä, joissa aloittamisesta on kuulutettu normaaliin tapaan. Tällöin myöskään YSL 91 §:n 2 momentti ei tule sovellettavaksi, koska lainkohta on kytketty kuuluttamiseen. Yksityiskohtaisia perusteluja tulisi tältä osin tarkistaa.

Vastaavasti ehdotetun 4 momentin sisältö ja perustelut vastaavat nimenomaan Nopsa-menettelyä. Käytännössä valtaosa nopeutetun menettelyn puitteissa tapahtuvista saneerausohjelman vahvistamisista käsitellään käräjäoikeuksissa kuten lain pääsäännön mukaisessa menettelyssä, jolloin myös kuuluttaminen tapahtuu normaaliin tapaan. Jos velkaa ei ilmene velallisen kirjanpidosta eikä se tule muutoin selvittäjän tietoon eikä velkoja satu huomaamaan kuulutusta, saatava lakkaa, kun ohjelma vahvistetaan.

Tavallisessa saneerausmenettelyssä velkojaa ei tavoitella enää siinä vaiheessa, kun saneerausohjelmasta kuullaan ja äänestetään. Ellei saatavaa ilmene velallisen kirjanpidosta tai sitä ei ole selvittäjälle ilmoitettu siihen mennessä, kun ohjelmaehdotuksen käsittely alkaa, ei velkojaa tavoitella enää julkisesti. Koska pääsääntöisesti nopeutettujen saneerausohjelmien vahvistamista edeltävä prosessi on menettelynä yhtäläinen kuin tavallisissa saneerausmenettelyissä, tulisi vielä arvioida, onko tästä huolimatta YSL 92 §:n 4 momentti tarkoituksenmukainen ehdotetussa muodossa.

Konkurssiasiamies

Helena Kontkanen

Korkeakouluharjoittelija

Mika-Petteri Erkkilä